

TROŠAK ŽIVOTNOG VIJEKA PROIZVODA U KONTEKSTU JAVNE NABAVE

by Dušan Mundar | Svibanj 8, 2017 | ENP, zelena i učinkovita javna nabava, tehničke specifikacije i troškovnici, Stručnjaci pišu |

**JAVNA
NABAVA**

Sažetak

U radu je predstavljen pojam *trošak životnog vijeka* (eng. *life cycle costing*) u kontekstu javne nabave. U prvom dijelu je navedena definicija iz Zakona o javnoj nabavi i Direktive o javnoj nabavi. U nastavku su predstavljeni neki aspekti javne nabave u kojima je prisutan trošak životnog vijeka: odabir ekonomski najpovoljnije ponude i zelena javna nabava.

Ključne riječi: trošak životnog vijeka, ekonomski najpovoljnija ponuda

Trošak životnog vijeka: definicija

Prema čl. 287. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/16 dalje u tekstu: ZJN 2016) [3] i čl. 68. Direktive o javnoj nabavi 24/2014 (nadalje Direktiva) [1] trošak životnog vijeka proizvoda, usluge ili radova obuhvaća sve ili dio sljedećih troškova: 1) **troškova koje snosi javni naručitelj ili drugi korisnici** te 2) **troškova utjecaja proizvoda, usluga ili radova tijekom životnog vijeka na okoliš**. Kao primjeri troškova koje snosi javni naručitelj ili drugi korisnici navedeni su: troškovi nabave; troškovi uporabe, troškovi održavanja i troškovi zbrinjavanja. Troškovi utjecaja na okoliš uključuju se ukoliko se može odrediti i provjeriti njihova novčana vrijednost. Oni mogu uključivati troškove emisije stakleničkih plinova, emisije drugih zagađivača i druge troškove ublažavanja klimatskih promjena.

Razumijevanje definicije iz ZJN 2016 zahtjeva poznavanje pojma životnog vijeka. **Životni vijek**, prema čl. 3. ZJN 2016, znači sve uzastopne ili međusobno povezane faze, uključujući posebno istraživanje i razvoj, proizvodnju, trgovinu i njezine uvjete, prijevoz,

korištenje i održavanje tijekom postojanja proizvoda ili radova ili pružanja usluge, od stjecanja sirovina ili generiranja resursa do odlaganja, uklanjanja i završetka usluge ili upotrebe.

Trošak životnog vijeka: Kriterij odabira ekonomski najpovoljnije ponude

Kriterij za odabir ponude u postupcima javne nabave je ekonomski najpovoljnija ponuda. Ekonomski najpovoljnija ponuda utvrđuje se na temelju **cijene ili troška primjenom pristupa isplativosti**. Može **uključivati najbolji omjer između cijene i kvalitete**. Taj omjer, ili drugačije rečeno odnos, cijene i kvalitete ocjenjuje na temelju dodatnih kriterija povezanih s predmetom nabave. Među dodatnim kriterijima mogu biti kriteriji kvalitete, organizacije, usluge nakon prodaje i tehničke pomoći te drugi među kojima su kvalitativne, okolišne ili društvene značajke predmeta nabave. Element troška može biti i u obliku fiksne cijene ili troška na temelju čega se gospodarski subjekti natječu samo po kriterijima kvalitete. Do 30.6.2017. naručitelji imaju mogućnost odrediti samo cijenu ili samo trošak kao jedini kriterij za odabir ponude. Nakon tog datuma **relativni ponder cijene ili troška ne smije biti veći od 90 %** te odabir treba biti na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete (uz iznimke iz čl. 284.st.5. ZJN 2016). Čelnik središnjeg tijela državne uprave može javnim naručiteljima iz svog djelokruga odlukom odrediti relativne pondere za pojedine vrste predmeta nabave.

Ako javni naručitelj koristi **trošak životnog vijeka kao kriterij za odabir ponude**, mora u dokumentaciji o nabavi navesti podatke koje treba dostaviti ponuditelj te metodu koju će koristiti za određivanje troškova životnog vijeka na temelju tih podataka. Metoda za određivanje troškova životnog vijeka mora se temeljiti na objektivno provjerljivim i nediskriminirajućim kriterijima. Metoda ne smije neopravdano davati prednost ili stavljati u nepovoljniji položaj određene gospodarske subjekte te mora biti dostupna svim zainteresiranim stranama. Tražene podatke mora biti sposoban, uz razuman napor, dostaviti prosječno pažljivi gospodarski subjekt. Javni naručitelj mora primijeniti zajedničku metodu za izračun troškova životnog vijeka ako je obvezna primjena takve metode propisana posebnim propisima. Ako se čini da je ponuda izuzetno niska s obzirom na radove, robu ili usluge, javni naručitelji obvezan je od gospodarskog subjekta zahtijevati da objasni cijenu ili trošak naveden u ponudi.

Trošak životnog vijeka: zajedničke metodologije

Postoji tendencija da se na nacionalnoj razini i na razini Unije uvedu zajedničke metode za procjenu troškova životnog vijeka za određene kategorije robe ili usluga. Naročito se to odnosi na metode za procjenu troškova učinka na okoliš u zelenoj javnoj nabavi, koje će na taj način biti objektivnije i nediskriminirajuće te dostupne svim zainteresiranim stranama. Te bi metode trebale biti općenite, čime bi nestala potreba određivanja metode za svaki pojedinačni postupak javne nabave. Time se otvara mogućnost da razvijene metodologije postanu obavezne za korištenje. Zakonodavstvo vezano uz određeni sektor time će svoje ciljeve i promicanje održivog rasta pokušati ostvarivati kroz sustav javne nabave pristupom upravljanja troškovima životnog vijeka. Takve namjere mogu se uočiti primjerice u Nacionalnom akcijskom planu za zelenu javnu nabavu. [2]

Literatura

1. Službeni list Europske unije L 94, Svezak 57. *Direktiva 2014/24/EU*, hrvatsko izdanje, dostupno na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:094:FULL&from=HR> dana 19. travnja 2017.
2. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (2015). *Nacionalni akcijski plan za zelenu javnu nabavu za razdoblje od 2015. do 2017. godine s pogledom do 2020.* dostupno na http://www.mzoip.hr/doc/nacionalni_akcijski_plan_za_zelenu_javnu_nabavu.pdf dana 19. travnja 2017.
3. *Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine br. 120/2016) – ZJN 2016.* dostupno na <http://www.javnababava.hr/default.aspx?id=3414> dana 19. travnja 2017.